

Na podlagi štirinajstega odstavka 92. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17 in 26/19) ter za izvajanje 31. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo) minister za okolje in prostor v soglasju z ministrom za zdravje in ministrico za infrastrukturo izdaja

PRAVILNIK **o zagotavljanju usposobljenosti delavcev v sevalnih in jedrskih objektih**

I. SPLOŠNI DOLOČBI

1. člen **(vsebina)**

Ta pravilnik določa dela in naloge, ki sodijo v okvir upravljanja tehnološkega procesa sevalnega ali jedrskega objekta in nadzora nad procesi, povezanimi s sevalno in jedrsko varnostjo (v nadaljnjem besedilu: dela, pomembna za varnost), pogoje glede strokovne usposobljenosti, delovnih izkušenj, psihofizičnih lastnosti in neodvisnosti od alkohola, mamil in drugih psihoaktivnih sredstev, način preverjanja teh pogojev, pogostost rednega preverjanja in sestavo komisije za preverjanje predpisanih pogojev.

2. člen **(pomen izrazov)**

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. simulator je naprava, ki se odziva na dejavnosti operaterja enako kakor pravi sistem. Simulator jedrske elektrarne običajno vključuje komandno sobo v enakem merilu, kakor je prava komandna soba, programska oprema pa mora obsegati normalno obratovanje, nenormalno obratovanje in nesreče;
2. stalno strokovno usposabljanje je proces sistematičnega vzdrževanja, obnavljanja in izpopolnjevanja kompetenc po opravljenem začetnem usposabljanju, ko delavec že opravlja svoja dela in naloge. Stalno usposabljanje se opravlja v rednih časovnih presledkih;
3. strokovna usposobljenost je izkazano obvladovanje kompetenc, potrebnih za opravljanje določenih del in nalog;
4. ustrezna izobrazba je za določeno delovno mesto potrebna ali zahtevana stopnja in smer izobrazbe, ki jo delavec pridobi pri institucijah šolskega sistema;
5. začetno strokovno usposabljanje je proces sistematičnega pridobivanja potrebnih kompetenc pred začetkom samostojnega opravljanja del in nalog na delovnem mestu dopolnilno k ustrezni izobrazbi za določena delovna mesta.

II. SPLOŠNE ZAHTEVE O STROKOVNI USPOSOBLJENOSTI

3. člen **(kompetence)**

- (1) Delavci upravljavca sevalnega ali jedrskega objekta in zunanji izvajalci, ki opravljajo dela, pomembna za varnost na objektu, morajo imeti potrebna znanja in veščine ter vedenje in ravnanje,

ki spodbujajo močno varnostno kulturo (v nadaljnjem besedilu: kompetence). Razumeti morajo pomen svojih dejavnosti na sevalno in jedrsko varnost objekta.

- (2) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora za vsako delovno mesto določiti in dokumentirati kompetence. Zahteve za delovna mesta, kjer se opravljajo dela, pomembna za varnost, morajo vsebovati najmanj:
 - ustrezno izobrazbo,
 - delovne izkušnje, pridobljene na primerljivem področju dela in na ostalih delovnih področjih, ter
 - začetno in stalno strokovno usposabljanje.
- (3) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora zagotoviti primerno usposobljenost in preverjanje usposobljenosti lastnih delavcev in delavcev zunanjih izvajalcev, ki opravljajo dela, pomembna za varnost.
- (4) Vsi delavci upravljavca sevalnega ali jedrskega objekta kot tudi zunanji izvajalci, ki delajo na lokaciji sevalnega ali jedrskega objekta, morajo poznati osnove jedrske varnosti, sevalne varnosti, požarne varnosti, varstva pri delu in pripravljenosti na izredne dogodke.
- (5) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora zagotoviti tudi praktično usposabljanje za dela, pomembna za varnost, za lastne delavce in delavce zunanjega izvajalca, ki opravljajo vzdrževalna in druga tehnična dela v objektu.

4. člen **(fizične in psihične sposobnosti)**

- (1) Delavci, ki opravljajo dela, pomembna za varnost, morajo biti fizično in psihično sposobni za opravljanje teh del in nalog, kar ugotavljajo pooblaščen izvajalci medicine dela z zdravstvenim pregledom pred zaposlitvijo in z rednimi zdravstvenimi pregledi med zaposlitvijo. Zdravstveni pregled vključuje tudi preverjanje odvisnosti od alkohola, mamil ali drugih psihoaktivnih sredstev.
- (2) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora v primeru suma na odvisnost od alkohola, mamil ali drugih psihoaktivnih sredstev delavca iz prejšnjega odstavka takoj napotiti na izredni zdravstveni pregled. V kolikor delavec zavrne izredni zdravstveni pregled se šteje, da ne izpolnjuje več pogojev za opravljanje del in nalog pomembnih za varnost.
- (3) Če pooblaščen izvajalec medicine dela ugotovi nezmožnost za opravljanje del iz prvega odstavka tega člena, mora o tem takoj obvestiti upravljavca sevalnega ali jedrskega objekta.
- (4) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora v primeru prejema obvestila o nezmožnosti opravljanja del iz prvega odstavka tega člena takoj sprejeti potrebne ukrepe, da tak delavec ne opravlja več teh del in o tem v 30 dneh od prejema obvestila obvestiti organ, pristojen za jedrsko varnost (v nadaljnjem besedilu: Uprava).
- (5) Delavci, ki opravljajo dela, pomembna za varnost, ne smejo delati pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti in morajo ravnati v skladu z zahtevami zakona, ki ureja varnost in zdravje pri delu.

5. člen **(strategija, programi in plani strokovnega usposabljanja)**

- (1) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora pripraviti strategijo strokovnega usposabljanja. Strategija usposabljanja mora biti pripravljena na podlagi dolgoročnih potreb po kompetencah in s cilji usposabljanja, ki poudarjajo poseben pomen sevalne in jedrske varnosti.
- (2) Programi strokovnega usposabljanja morajo biti pripravljene v skladu s strategijo usposabljanja in morajo temeljiti na sistematičnem pristopu za doseganje potrebnih kompetenc, od prepoznavanja

potrebnih kompetenc za opravljanje del, prek razvoja in izvedbe usposabljanj vključno z učnimi gradivi do naknadnega pregleda in vrednotenja uspešnosti usposabljanja. Programi morajo vsebovati program začetnega strokovnega usposabljanja za delovno mesto in program stalnega strokovnega usposabljanja delavcev.

- (3) Programi strokovnega usposabljanja delavcev, ki opravljajo dela v sevalnih ali jedrskih objektih pomembna za varnost, morajo biti opredeljeni v pisnih postopkih za usposabljanje.
- (4) Letni plan strokovnega usposabljanja mora biti pripravljen na podlagi programov strokovnega usposabljanja in na podlagi predhodno opredeljenih potreb po strokovnih kompetencah. Vsebovati mora seznam in opise posameznih aktivnosti usposabljanja, predvidene termine za izvedbo ter navedbo o vrsti usposabljanja, ali gre za začetno ali stalno.
- (5) V dokumente strokovnega usposabljanja morajo biti vključene lastne in tuje obratovalne izkušnje, priporočila in izkušnje dobavitelja tehnologije, zahteve mednarodnih standardov in priporočila Mednarodne agencije za atomsko energijo ter drugih mednarodnih organizacij za jedrsko energijo ter sevalno in jedrsko varnost.
- (6) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora programe iz drugega odstavka tega člena preverjati in obnavljati najmanj vsakih pet let ali po vsaki večji spremembi, ki se nanaša na obratovanje in vzdrževanje sevalnih ali jedrskih objektov.
- (7) Upravljavec sevalnega ali jedrskega objekta mora obnavljati programe strokovnega usposabljanja kot uvajanje spremembe v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost.

6. člen **(plan strokovnega usposabljanja jedrske elektrarne)**

- (1) Upravljavec jedrske elektrarne mora predložiti Upravi okvirni letni plan strokovnega usposabljanja osebja za dela, pomembna za varnost najmanj en mesec pred začetkom leta. Sestavni del okvirnega letnega plana strokovnega usposabljanja je tudi predlog terminov za preverjanje usposobljenosti osebja z dovoljenjem za opravljanje del in nalog.
- (2) Pred začetkom izvajanja vsakega sklopa začetnega ali stalnega strokovnega usposabljanja mora upravljavec jedrske elektrarne predložiti Upravi podroben plan strokovnega usposabljanja.

III. POSTOPKI PREVERJANJA USPOSOBLJENOSTI

7. člen **(imenovanje strokovne komisije)**

- (1) Uprava imenuje strokovno komisijo za preverjanje strokovne usposobljenosti ter preverjanje izpolnjevanja drugih pogojev delavcev, ki v jedrskih objektih opravljajo dela in naloge, za katera je potrebno dovoljenje (v nadaljnjem besedilu: komisija). Imenovanje se izda za obdobje največ pet let z možnostjo ponovnega imenovanja.
- (2) Komisija deluje in odloča kot kolegijski organ, ki ga sestavljajo predsednik, trije namestniki predsednika in sedem članov. Komisija ima svojega sekretarja. Predsednik in sekretar sta delavca Uprave. Člani komisije so strokovnjaki iz posameznih področij jedrske in sevalne varnosti z ustreznimi kompetencami. Glede na potrebe lahko za določeno obdobje Uprava imenuje tudi zunanje izpraševalce.

- (3) Član komisije morajo poznati programe usposabljanj in kompetence, potrebne za dela in naloge, za katera se preverja strokovno usposobljenost.
- (4) Stroški za preverjanje strokovne usposobljenosti in ostalih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati delavci na delovnih mestih po tem pravilniku, bremenijo upravljavca jedrskega objekta.
- (5) Komisija svoje poslovanje uredi s poslovníkom, ki ga potrdi Uprava.

8. člen **(vloga za preverjanje strokovne usposobljenosti)**

- (1) Upravljavec jedrskega objekta vloži vlogo za preverjanje strokovne usposobljenosti in ostalih pogojev za svoje delavce za pridobitev dovoljenj za opravljanje del in nalog na delovnih mestih, navedenih v tem pravilniku, najmanj dva meseca pred predvidenim rokom preverjanja strokovne usposobljenosti.
- (2) K vlogi za prvo pridobitev dovoljenja mora upravljavec jedrskega objekta za vsakega kandidata priložiti naslednje podatke in dokazila: osebno ime, datum rojstva, kraj in občino ter državo rojstva, državljanstvo, seznam šol, ki jih je delavec končal, podatke o delovnih izkušnjah, kopije ustreznih spričeval, potrdilo o uspešno opravljenem začetnem strokovnem usposabljanju in kopijo potrdila o zdravstveni delazmožnosti za opravljanje del in nalog.
- (3) K vlogi za podaljšanje veljavnosti dovoljenja mora upravljavec za vsakega kandidata priložiti naslednje podatke in dokazila: osebno ime, datum rojstva, vsako prekinitev ali spremembo dela in nalog v sevalnem ali jedrskem objektu, daljšo od treh mesecev in krajšo od šestih mesecev, podatke o opravljenem stalnem strokovnem usposabljanju ter kopije potrdil o zdravstveni delazmožnosti za opravljanje del in nalog.
- (4) K preverjanju strokovne usposobljenosti za pridobitev dovoljenja za opravljanje določenih del in nalog v jedrskem objektu upravljavec tega objekta lahko prijavi tudi osebo, ki ni v delovnem razmerju pri upravljavcu tega objekta, če izpolnjuje predpisane pogoje za taka dela in naloge.

9. člen **(drugje usposobljeni delavci)**

- (1) Upravljavec jedrskega objekta mora za delavce, ki želijo pridobiti dovoljenje za opravljanje del in nalog iz prvega odstavka prejšnjega člena na tem objektu, in so bili usposobljeni za opravljanje podobnih del na drugem podobnem objektu ter imajo veljavno dovoljenje za opravljanje teh del na podobnem objektu, k vlogi predložiti vse podatke in dokazila iz drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena.
- (2) Delavec iz prejšnjega odstavka mora za pridobitev dovoljenja uspešno opraviti prilagojen program strokovnega usposabljanja, ki ga je upravljavec jedrskega objekta predhodno poslal Upravi, uspešno opraviti stalno strokovno usposabljanje in uspešno opraviti preverjanje usposobljenosti pred komisijo. Prilagojen program strokovnega usposabljanja za delavce iz drugega odstavka tega člena, mora obsegati vse manjkajoče vsebine iz 5. člena tega pravilnika.

10. člen **(izvedba preverjanja strokovne usposobljenosti)**

- (1) Uprava najkasneje mesec dni po prejemu popolne vloge pisno obvesti upravljavca jedrskega objekta o kraju in času preverjanja strokovne usposobljenosti. Preverjanje se opravi najkasneje v petih mesecih po prejemu popolne vloge. Uprava uskladi roke in izvedbo preverjanja sporazumno z upravljavcem jedrskega objekta.

- (2) Za posamezno preverjanje strokovne usposobljenosti komisija [člen \(imenovanje strokovne komisije\)](#) določi najmanj dva člana, ki bosta izvedla preverjanje. O preverjanju usposobljenosti se vodi zapisnik.
- (3) Komisija preverja kompetence, ki jih morajo kandidati obvladati za opravljanje svojih del in nalog.
- (4) Člani komisije sprejmejo končno oceno na sestanku po preverjanju usposobljenosti. Ocena kandidata je lahko »Opravil« ali »Ni opravil«. Oceno »Opravil« dobi kandidat, ki je dosegel vsaj 80 % vseh možnih točk.
- (5) Če kandidat, ki opravlja preverjanje usposobljenosti za prvo pridobitev dovoljenja, ne opravi uspešno preverjanja usposobljenosti, komisija določi datum ponovitve preverjanja, ki ne more biti prej kot tri mesece po neuspešnem preverjanju usposobljenosti.
- (6) Če kandidat, ki opravlja preverjanje usposobljenosti za podaljšanje dovoljenja, ne opravi uspešno preverjanja usposobljenosti, komisija določi datum ponovitve preverjanja, ki ne more biti prej kot en mesec po neuspešnem preverjanju usposobljenosti.

11. člen **(dovoljenje za opravljanje del in nalog)**

- (1) Uprava izda delavcu dovoljenje za opravljanje del in nalog, za katere izpolnjuje pogoje, na podlagi poročila komisije o uspešno opravljenem preverjanju usposobljenosti in izpolnitvi drugih predpisanih pogojev.
- (2) Komisija na podlagi s preverjanjem izkazane usposobljenosti delavca predlaga Upravi trajanje veljavnosti dovoljenja. Pri prvi pridobitvi dovoljenja komisija predlaga veljavnost dovoljenja za obdobje 12 do 18 mesecev ali največ do 31. decembra naslednjega leta. Pri podaljšanjih dovoljenj komisija predlaga veljavnost dovoljenja za obdobje 27 mesecev, če je kandidat pri preverjanju usposobljenosti dosegel med 80 % in vključno 90 % možnih točk, oziroma pet let, če je dosegel več kot 90 % možnih točk. Komisija praviloma predlaga veljavnost dovoljenja do 31. decembra.
- (3) Dovoljenje velja za posamezni jedrski objekt in za dela in naloge, za katere je bila opravljeno preverjanje usposobljenosti in za katere so izpolnjeni pogoji.

12. člen **(neveljavnost dovoljenja)**

- (1) Delavcu, ki ima veljavno dovoljenje, vendar pa nepretrgoma najmanj šest mesecev ni opravljal tovrstnih del in v tem času ni opravil programa stalnega strokovnega usposabljanja za to delovno mesto, dovoljenje preneha veljati.
- (2) Upravljavec jedrskega objekta delavcu iz prejšnjega odstavka ne sme dovoliti opravljanja dela na delovnem mestu, za katero se zahteva dovoljenje.
- (3) Upravljavec jedrskega objekta mora v štirih tednih od ugotovitve, da delavec ne izpolnjuje pogojev, na podlagi katerih je bilo dovoljenje izdano, o tem obvestiti Upravo.

13. člen **(obnovitev neveljavnih dovoljenj)**

- (1) Če želi upravljavec jedrskega objekta obnoviti veljavnost dovoljenja za delavca, ki mu je bilo dovoljenje odvzeto v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko

varnost ali mu je prenehalo veljati po določilih prejšnjega člena, mora delavca za obnovitev dovoljenja prijaviti v skladu z 8. členom tega pravilnika.

- (2) Upravljavec v primeru iz prejšnjega odstavka Upravo obvesti o programu strokovnega usposabljanja za delavca, ki obnavlja dovoljenje.

IV. POGOJI ZA RAZLIČNE OBJEKTE

14. člen

(podrobni pogoji strokovne usposobljenosti za različne objekte)

Podrobni pogoji za strokovno usposobljenost ter način preverjanja teh pogojev za delavce, ki upravljajo s tehnološkim procesom ali opravljajo dela, pomembna za varnost, so v tem pravilniku navedeni za naslednje jedrske objekte:

1. jedrska elektrarna;
2. raziskovalni reaktor;
3. skladišče ali odlagališče radioaktivnih odpadkov.

IV.1 JEDRSKA ELEKTRARNA

15. člen

(strokovno usposabljanje v jedrskih elektrarnah)

- (1) Upravljavec jedrske elektrarne mora med začetnim in stalnim strokovnim usposabljanjem operaterjev komandne sobe uporabljati simulator, ki ustreza značilnostim objekta.
- (2) Simulator mora omogočati zlasti simulacijo normalnega obratovanja, nenormalnega obratovanja ter obratovanja v primeru nesreč.
- (3) Upravljavec mora zagotoviti, da so vse izvedene spremembe na opremi jedrske elektrarne oziroma v načinu njenega upravljanja, ki zadevajo obseg simulacije oziroma način upravljanja, v najkrajšem času ustrezno simulirane tudi v simulatorju.
- (4) Pri usposabljanju na simulatorju se morajo uporabljati pisni postopki, ki so enaki postopkom v jedrski elektrarni.
- (5) Usposabljanje mora vključevati tudi timsko delo operaterjev, obvladovanje normalnega obratovanja, nenormalnega obratovanja ter obratovanja v primeru nesreč, obratovalne izkušnje, izhajajoče iz upravljanja in nadzora jedrske elektrarne ter obravnavo sprememb na objektu in v obratovalnih postopkih.

16. člen

(dela in naloge)

- (1) Dela in naloge, pomembna za jedrsko varnost, za katera se zahteva izpolnjevanje posebnih pogojev, opravljajo predsednik uprave jedrske elektrarne in član uprave ter delavci jedrske elektrarne na naslednjih delovnih mestih:
 1. tehnični direktor;
 2. direktor inženiringa;
 3. vodja vzdrževanja;

- (2) Dela in naloge upravljanja tehnološkega procesa in nadzora nad njim, za katera se zahteva dovoljenje za glavnega operaterja, opravljajo delavci na naslednjih delovnih mestih:
 1. vodja proizvodnje in vodja obratovanja;
 2. vodja izmene;
 3. glavni operater.
- (3) Dela in naloge upravljanja tehnološkega procesa, za katera se zahteva dovoljenje za operaterja reaktorja, opravljajo delavci na naslednjih delovnih mestih:
 1. operater reaktorja v komandni sobi;
 2. operater ostalih sistemov v komandni sobi in dodatni operater ostalih sistemov.
- (4) Dela in naloge inženirja izmene lahko opravlja delavec z veljavnim dovoljenjem za inženirja izmene ali dovoljenjem za glavnega operaterja.
- (5) Dela in naloge strojnika opreme (operater opreme na lokalnih delovnih mestih) lahko opravlja delavec z veljavnim dovoljenjem za opravljanje del strojnika opreme.

17. člen **(uprava jedrske elektrarne)**

- (1) Dela in naloge predsednika uprave jedrske elektrarne sme opravljati oseba z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima najmanj pet let delovnih izkušenj na področju jedrske energetike, od tega najmanj štiri leta delovnih izkušenj v jedrski elektrarni na delih, za katera je zahtevano veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja ali inženirja izmene, ter ima izkušnje na vodstvenih delih.
- (2) Dela in naloge člana uprave upravljavca jedrske elektrarne sme opravljati oseba z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima najmanj pet let delovnih izkušenj na področju jedrske energetike. Prednost pri izboru imajo osebe z najmanj štirimi leti delovnih izkušenj v jedrski elektrarni na delih, za katera je zahtevano veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja, in z izkušnjami na vodstvenih delih ali najmanj štirimi leti izkušenj v vodenju oziroma koordinaciji del vezanih na jedrske objekte.

18. člen **(tehnični direktor)**

Dela in naloge tehničnega direktorja in njegovega namestnika sme opravljati delavec z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima najmanj štiri leta delovnih izkušenj v jedrski elektrarni na delih, za katera je zahtevano veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja ali inženirja izmene, ter ima izkušnje na vodstvenih delih.

19. člen **(direktor inženiringa)**

Dela in naloge direktorja inženiringa sme opravljati delavec z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima najmanj tri leta delovnih izkušenj v jedrski elektrarni na delih, za katere je zahtevano veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja ali inženirja izmene, ter ima izkušnje na vodstvenih delih.

20. člen
(vodja vzdrževanja)

Dela in naloge vodje vzdrževanja sme opravljati delavec z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima najmanj tri leta delovnih izkušenj v jedrski elektrarni na delih, za katere je zahtevano veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja ali inženirja izmene.

21. člen
(vodja proizvodnje in vodja obratovanja)

Dela in naloge vodje proizvodnje in vodje obratovanja sme opravljati delavec z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja in najmanj štiri leta delovnih izkušenj v jedrski elektrarni na delih, za katere je zahtevano veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja ali inženirja izmene.

22. člen
(vodja izmene)

Dela in naloge vodje izmene sme opravljati delavec z izobrazbo tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja in naslednje število let delovnih izkušenj na mestu glavnega operaterja v jedrski elektrarni:

Vrsta končane izobrazbe	Potrebne delovne izkušnje
študijski program druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo	2 leti
študijski program prve stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo	3 leta
srednješolski program v trajanju najmanj 4 leta	6 let

23. člen
(glavni operater)

Dela in naloge glavnega operaterja sme opravljati delavec z izobrazbo tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja in naslednje število let delovnih izkušenj v jedrski elektrarni na mestu, za katero je potrebno dovoljenje za operaterja reaktorja:

Vrsta končane izobrazbe	Potrebne delovne izkušnje
študijski program druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo	1 leto
študijski program prve stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo	2 leti
srednješolski program v trajanju najmanj 4 leta	4 leta

24. člen
(operaterji v komandni sobi)

Dela in naloge operaterja reaktorja, operaterja ostalih sistemov v komandni sobi ali dodatnega operaterja ostalih sistemov sme opravljati delavec s končano najmanj štiriletno srednjo šolo tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog operaterja reaktorja ali glavnega operaterja.

25. člen (inženir izmene)

Dela in naloge inženirja izmene sme opravljati delavec z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, tehnične ali naravoslovne smeri, ki ima veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja ali inženirja izmene ter opravljeno začetno in stalno usposabljanje za inženirja izmene in ima najmanj eno leto delovnih izkušenj v jedrski elektrarni na delih, za katera je zahtevano veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog operaterja reaktorja. Poleg tega mora ob prvi pridobitvi imeti veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog glavnega operaterja.

26. člen (strojnik opreme)

Dela in naloge operaterja opreme na lokalnih delovnih mestih (strojnik opreme) sme opravljati delavec z najmanj štiriletno srednjo šolo tehnične ali naravoslovne smeri in uspešno končanim programom strokovnega usposabljanja za strojnika opreme.

27. člen (začetno strokovno usposabljanje – operater reaktorja)

- (1) Program začetnega strokovnega usposabljanja za delavce, ki so kandidati za pridobitev dovoljenja za operaterja reaktorja, obsega naslednje programske sklope:
 1. tehnologija jedrskih elektrarn s sevalno in jedrsko varnostjo;
 2. sistemi in obratovanje jedrske elektrarne;
 3. vedenje in ravnanje, ki spodbujajo močno varnostno kulturo;
 4. usposabljanje na simulatorju glavne komandne sobe in pomožne komandne sobe, vključno z uporabo postopkov za nenormalno obratovanje in postopkov za ravnanje ob neizgodi;
 5. usposabljanje na delovnih mestih strojnikov opreme in v glavni komandni sobi.
- (2) Minimalni obseg začetnega strokovnega usposabljanja v posameznem programskem sklopu je 400 šolskih ur.

28. člen (začetno strokovno usposabljanje – glavni operater)

Program začetnega strokovnega usposabljanja za delavce, ki so kandidati za pridobitev dovoljenja za glavnega operaterja reaktorja, obsega naslednje:

1. program stalnega usposabljanja za operaterja reaktorja;
2. uporaba ustreznih administrativnih in obratovalnih postopkov ter obratovalnih pogojev in omejitev;
3. načrt zaščite in reševanja organizacije.

29. člen (začetno strokovno usposabljanje – inženir izmene)

Program začetnega strokovnega usposabljanja za delavce, ki so kandidati za pridobitev dovoljenja za inženirja izmene, vsebuje najmanj:

1. teoretične osnove in praktično usposabljanje na simulatorju za prepoznavanje stanja elektrarne in za spremljanje kritičnih varnostnih funkcij;

2. sevalno in jedrsko varnost;
3. osnove in vsebino obratovalnih pogojev in omejitev;
4. analizo stanja elektrarne v izrednih razmerah, vključno s podatki za določevanje akcijskih nivojev;
5. hitro prepoznavanje in razvrstitev izrednega dogodka v stopnjo nevarnosti glede na merila, določena za obveščanje pristojnih organov;
6. preprečevanje, odprava in ublažitev nesreč ter izvajanje zadolžitev iz načrta zaščite in reševanja organizacije.

30. člen **(začetno strokovno usposabljanje – strojnik opreme)**

- (1) Program začetnega strokovnega usposabljanja za delavce, ki so kandidati za strojnika opreme, obsega naslednje programske sklope:
 1. sistemi in obratovanje jedrske elektrarne (osnove);
 2. usposabljanje na izbranem delovnem mestu strojnika opreme.
- (2) Minimalni obseg začetnega strokovnega usposabljanja v prvem programskem sklopu je 200 šolskih ur, v drugem pa minimalno 800 ur.

31. člen **(stalno strokovno usposabljanje – glavni operater, operater reaktorja)**

- (1) Delavci, ki imajo veljavno dovoljenje za operaterja reaktorja ali glavnega operaterja, morajo letno opraviti najmanj 40 ur stalnega strokovnega usposabljanja na simulatorju.
- (2) Program stalnega strokovnega usposabljanja vsebuje analizo obratovalnih dogodkov v preteklem letu, značilnosti gorivnega cikla, značilnosti izvedenih projektnih sprememb in sprememb obratovalnih pogojev in omejitev in analizo za varnost pomembnih obratovalnih dogodkov v drugih jedrskih elektrarnah istega tipa.
- (3) Program stalnega strokovnega usposabljanja delavcev, ki imajo veljavno dovoljenje za glavnega operaterja, vsebuje tudi postopke za ravnanje ob nezgodi in smernice za obvladovanje težkih nesreč ter načrt zaščite in reševanja organizacije.

32. člen **(stalno strokovno usposabljanje – inženir izmene)**

Program stalnega strokovnega usposabljanja za inženirja izmene mora vsako leto vsebovati najmanj 16 šolskih ur predavanj in najmanj dvanajst ur usposabljanja na simulatorju. Predavanja in usposabljanje na simulatorju morajo biti usmerjeni predvsem na spremljanje kritičnih varnostnih funkcij, analizo stanja elektrarne v izrednih razmerah, hitro prepoznavanje in razvrstitev izrednega dogodka v stopnjo nevarnosti in izvajanje zadolžitev iz načrta zaščite in reševanja organizacije.

33. člen **(stalno strokovno usposabljanje – strojnik opreme)**

- (1) Delavci, ki izvajajo dela in naloge strojnikov opreme, morajo letno opraviti najmanj 80 ur stalnega strokovnega usposabljanja.

- (2) Program stalnega strokovnega usposabljanja vsebuje obnovo sistemov in obratovanja jedrske elektrarne, rokovanje z mobilno opremo, analizo obratovalnih dogodkov v preteklem letu, značilnosti izvedenih projektnih sprememb in sprememb v obratovanju ter analizo za varnost pomembnih obratovalnih dogodkov v drugih jedrskih elektrarnah istega tipa.

34. člen

(preverjanje usposobljenosti - prva pridobitev dovoljenja za operaterja reaktorja)

- (1) Preverjanje usposobljenosti za prvo pridobitev dovoljenja za opravljanje del in nalog operaterja reaktorja obsega pisni del, preverjanje usposobljenosti na simulatorju, ustni del in obhod elektrarne.
- (2) Pisni del preverjanja obsega vprašanja iz snovi, ki je bila obdelana v začetnem strokovnem usposabljanju. Za pripravo pisnega dela imenuje komisija enega ali več članov komisije, ki tudi ocenijo pisne odgovore kandidatov. Pozitivna ocena pisnega dela, vsaj 80 % vseh možnih točk, je predpogoj za nadaljevanje preverjanja.
- (3) Preverjanje usposobljenosti na simulatorju obsega samostojen zagon reaktorja iz podkritičnega stanja do nizke moči in delo v izmeni. Izmena mora po vnaprej pripravljenem scenariju prikazati usposobljenost za varno obratovanje jedrske elektrarne po obratovalnih postopkih. Scenariji obsegajo normalno obratovanje, nenormalno obratovanje ter obratovanje v primeru nesreč. Komisija ocenjuje delo kandidata na enem od delovnih mest, za katere je potrebno dovoljenje za operaterja reaktorja.
- (4) Ustni del obsega zagovor pisnega dela ter vprašanja, ki se nanašajo na podrobnosti ukrepanja med potekom scenarija na simulatorju. Lahko pa vsebujejo tudi vprašanja, ki se nanašajo na teoretske osnove za posamezna opravila ter na obratovalne pogoje in omejitve.
- (5) Med obhodom elektrarne se preverja poznavanje lokacije ter delovanja komponent in sistemov, pomembnih za varnost in obratovanje.

35. člen

(preverjanje usposobljenosti – prva pridobitev dovoljenja za glavnega operaterja)

- (1) Preverjanje usposobljenosti za prvo pridobitev dovoljenja za opravljanje del in nalog glavnega operaterja obsega pisni del, preverjanje obratovalne usposobljenosti na simulatorju in ustni del.
- (2) Pisni del obsega vprašanja iz snovi, ki je bila obdelana v začetnem strokovnem usposabljanju za glavnega operaterja ter v stalnem strokovnem usposabljanju za operaterje komandne sobe. Za pripravo in ocenitev pisnega dela velja drugi odstavek prejšnjega člena.
- (3) Med preverjanjem obratovalne usposobljenosti na simulatorju na delovnem mestu, za katero je potrebno veljavno dovoljenje za glavnega operaterja, mora kandidat dokazati, da uspešno usmerja in nadzoruje delo operaterja reaktorja, operaterja ostalih sistemov, dodatnega operaterja ostalih sistemov in strojnikov opreme v skladu s postopki za normalno obratovanje, nenormalno obratovanje ter obratovanje v primeru nesreč kar vključuje tudi uporabo smernic za obvladovanje težkih nesreč.
- (4) Ustni del obsega zagovor pisnega dela, vprašanja, ki se nanašajo na podrobnosti ukrepanja med potekom scenarija na simulatorju in poznavanje ukrepov v primeru izrednega dogodka. Lahko vsebujejo tudi vprašanja, ki se nanašajo na teoretične osnove za posamezna opravila ter na obratovalne pogoje in omejitve.

36. člen
(preverjanje usposobljenosti – prva pridobitev dovoljenja za inženirja izmene)

Preverjanje usposobljenosti za prvo pridobitev dovoljenja za opravljanje del in nalog inženirja izmene obsega pisni del, preverjanje obratovalne usposobljenosti na simulatorju in ustni del. Vprašanja med ustnim delom se lahko nanašajo na podrobnosti ukrepanja med potekom scenarija na simulatorju, teoretične osnove za posamezna opravila, na obratovalne pogoje in omejitve, spremljanje kritičnih varnostnih funkcij, hitro prepoznavanje in razvrstitev izrednega dogodka v stopnjo nevarnosti ter nalog iz načrta zaščite in reševanja organizacije.

37. člen
(preverjanje usposobljenosti – prva pridobitev dovoljenja za strojnika opreme)

Prvo preverjanje usposobljenosti za pridobitev dovoljenja za opravljanje del in nalog strojnika opreme obsega ustni del iz snovi, ki jo morajo kandidati obvladati za opravljanje svojih del in nalog.

38. člen
(preverjanje usposobljenosti za podaljšanje dovoljenja)

- (1) Preverjanje usposobljenosti za podaljšanje dovoljenja za operaterja reaktorja obsega pisni del, preverjanje usposobljenosti na simulatorju in ustni del, ki se delno opravlja na simulatorju. Vprašanja med ustnim delom se nanašajo na podrobnosti ukrepanja med potekom scenarija na simulatorju, vsebujejo pa lahko tudi vprašanja, ki se nanašajo na teoretične osnove za posamezna opravila in obratovanje reaktorja.
- (2) Preverjanje usposobljenosti za podaljšanje dovoljenja za glavnega operaterja obsega pisni del, preverjanje usposobljenosti na simulatorju za odgovarjajoče delovno mesto in ustni del, ki se delno opravlja na simulatorju. Vprašanja med ustnim delom se nanašajo na podrobnosti ukrepanja med potekom scenarija na simulatorju, teoretične osnove za posamezna opravila, sevalno in jedrsko varnost, obratovalne pogoje in omejitve ter načrt zaščite in reševanja organizacije.
- (3) Preverjanje usposobljenosti za podaljšanje dovoljenja za opravljanje del inženirja izmene obsega pisni del, preverjanje na simulatorju in ustni del, ki se delno opravlja na simulatorju. Vprašanja med ustnim delom se nanašajo na podrobnosti ukrepanja inženirja izmene med potekom scenarija na simulatorju, teoretične osnove za posamezna opravila, obratovalne pogoje in omejitve, hitro prepoznavanje in razvrstitev izrednega dogodka v stopnjo nevarnosti ter načrt zaščite in reševanja organizacije.
- (4) Obnovitveno preverjanje usposobljenosti dovoljenja za opravljanje del in nalog strojnika opreme obsega pisni del iz snovi, ki jo morajo kandidati obvladati za opravljanje svojih del in nalog.

39. člen
(dodatni programi strokovnega usposabljanja in preverjanje strokovne usposobljenosti)

Za opravljanje del in nalog na naslednjih delovnih mestih v jedrski elektrarni se zahteva poleg vsebin strokovnega usposabljanja in preverjanja usposobljenosti za prvo pridobitev in podaljšanje dovoljenj po tem pravilniku tudi vsebine iz programa usposabljanja in preizkusa znanja za spodaj navedena delovna mesta iz priloge pravilnika, ki ureja strokovno usposabljanje in preizkuse znanja za upravljalce energetskega naprav:

Delovno mesto v jedrski elektrarni	Delovna mesta iz pravilnika, ki ureja strokovno usposabljanje in preizkuse znanja za upravljalce energetskega naprav
------------------------------------	--

Delovno mesto v jedrski elektrarni	Delovna mesta iz pravilnika, ki ureja strokovno usposabljanje in preizkuse znanja za upravljalce energetskega objekta
Tehnični direktor	Tehnični vodja energetskega objekta
Vodja proizvodnje Vodja obratovanja	Vodja obratovanja energetskega objekta
Operater reaktorja Operater ostalih sistemov Dodatni operater ostalih sistemov	– Stikalničar v EE sistemu – Upravljapec parne turbine nad 500 kW – Upravljapec kotla nad 500 kW – Upravljapec batnih motorjev nad 300 kW – Upravljapec kompresorskih in hladilnih naprav nad 300 kW – Upravljapec črpalnih naprav nad 300 kW – Upravljapec klimatizacije in prezračevanja nad 300 kW – Upravljapec plinskih naprav
Strojniki opreme	– Upravljapec kotla nad 500 kW – Upravljapec kompresorskih in hladilnih naprav nad 300 kW – Upravljapec črpalnih naprav nad 300 kW – Upravljapec klimatizacije in prezračevanja nad 300 kW – Upravljapec plinskih naprav – Upravljapec batnih motorjev nad 300 kW – Upravljapec kompresorskih in hladilnih naprav nad 300 kW

IV.2 RAZISKOVALNI REAKTOR

40. člen (dela in naloge)

Dela in naloge upravljanja tehnološkega procesa v raziskovalnem reaktorju in nadzora nad tem opravljajo delavci na naslednjih delovnih mestih:

1. vodja raziskovalnega reaktorja;
2. vodja izmene;
3. operater raziskovalnega reaktorja.

41. člen (vodja raziskovalnega reaktorja)

Dela in naloge vodje raziskovalnega reaktorja sme opravljati delavec z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, tehnične ali naravoslovne smeri ter najmanj pet let delovnih izkušenj na področju reaktorske fizike ali jedrske tehnike in končanim programom strokovnega usposabljanja.

42. člen (vodja izmene raziskovalnega reaktorja)

Dela in naloge vodje izmene raziskovalnega reaktorja sme opravljati delavec z najmanj končano štiriletno srednjo šolo tehnične ali naravoslovne smeri, če ima veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog operaterja raziskovalnega reaktorja, s končanim programom strokovnega usposabljanja in najmanj tremi leti delovnih izkušenj na delih in nalogah operaterja raziskovalnega reaktorja.

43. člen **(operater raziskovalnega reaktorja)**

Dela in naloge operaterja raziskovalnega reaktorja sme opravljati delavec z najmanj končano štiriletno srednjo šolo tehnične ali naravoslovne smeri, če ima veljavno dovoljenje za opravljanje del in nalog operaterja raziskovalnega reaktorja, s končanim programom strokovnega usposabljanja in najmanj eno leto delovnih izkušenj pri delih, povezanih z obratovanjem in vzdrževanjem reaktorja.

44. člen **(program usposabljanja)**

Program strokovnega usposabljanja obsega najmanj:

- osnove jedrske fizike;
- osnove reaktorske fizike;
- osnove prenosa toplote;
- sevalno in jedrsko varnost;
- vedenje in ravnanje, ki spodbujajo močno varnostno kulturo;
- obratovalne izkušnje iz lastnega in tujih jedrskih objektov istega tipa;
- poznavanje varnostno pomembne dokumentacije in postopkov raziskovalnega reaktorja za normalno, nenormalno in obratovanje v primeru nesreč;
- obratovalne pogoje in omejitve;
- opremo in postopke za izvedbo eksperimentov;
- načrt ukrepov ob izrednem dogodku.

45. člen **(pridobitev ali podaljšanje dovoljenja)**

- (1) Preverjanje znanja in usposobljenosti za pridobitev ali podaljšanje dovoljenja za vodjo izmene oziroma operaterja raziskovalnega reaktorja obsega zagon reaktorja in spremembe moči, pisni izpit ter ustno preverjanje kompetenc, zlasti še znanja o jedrski in sevalni varnosti, delovanju vse opreme in sistemov v raziskovalnem reaktorju ter poznavanje ali rokovanje z eksperimentalnimi napravami in ukrepanje v primeru izrednih dogodkov.
- (2) Za ocenitev znanja in usposobljenosti za obratovanje reaktorja komisija določi tri člane ocenjevalce, od katerih ima vsaj eden več kot triletno izkušnje pri delu z raziskovalnim reaktorjem.

IV.3 SKLADIŠČE ALI ODLAGALIŠČE RADIOAKTIVNIH ODPADKOV

46. člen **(dela in naloge)**

- (1) Dela in naloge upravljanja in nadzora pri predelavi, skladiščenju ali odlaganju radioaktivnih odpadkov v skladišču ali odlagališču radioaktivnih odpadkov (v nadaljnjem besedilu: skladišče ali odlagališče), ki je samostojen jedrski objekt, so:
 - a. vodja skladišča ali odlagališča;
 - b. tehnolog predelave radioaktivnih odpadkov;
 - c. operater opreme v skladišču ali odlagališču.

- (2) Glede na zahtevnost objekta in obseg del lahko dela in naloge iz prejšnjega odstavka opravlja ena ali več oseb, ki izpolnjujejo pogoje iz 47., 48. in 49. člena tega pravilnika.

47. člen
(vodja skladišča ali odlagališča)

Dela in naloge vodje skladišča ali odlagališča sme opravljati delavec z zaključenim najmanj študijskim programom druge stopnje tehnične ali naravoslovne smeri ter s končanim programom strokovnega usposabljanja iz 50. člena tega pravilnika in najmanj štirimi leti delovnih izkušenj na področju ravnanja z radioaktivnimi odpadki.

48. člen
(tehnolog predelave radioaktivnih odpadkov v skladišču ali odlagališču)

Dela in naloge tehnologa predelave radioaktivnih odpadkov v skladišču ali odlagališču sme opravljati delavec z najmanj štiriletno srednjo šolo tehnične ali naravoslovne smeri, znanji in veščinami za predelavo radioaktivnih odpadkov ter s končanim programom strokovnega usposabljanja iz 50. člena tega pravilnika.

49. člen
(operator opreme v skladišču ali odlagališču)

Dela in naloge operaterja opreme v skladišču ali odlagališču sme opravljati delavec z najmanj končano štiriletno srednjo šolo, znanji in veščinami za rokovanje z opremo ter s končanim programom strokovnega usposabljanja iz 50. člena tega pravilnika.

50. člen
(programi usposabljanja)

- (1) Program strokovnega usposabljanja za vodjo skladišča ali odlagališča obsega najmanj:
1. osnove radiokemije;
 2. osnove jedrske fizike;
 3. sevalno in jedrsko varnost;
 4. projektne osnove skladišča ali odlagališča;
 5. postopke za predelavo radioaktivnih odpadkov;
 6. monitoring in instrumentacijo za nadzor ionizirajočih sevanj;
 7. predpise in postopke sevalne in jedrske varnosti;
 8. obratovalne pogoje in omejitve objekta;
 9. načrt fizičnega varovanja skladišča ali odlagališča in načrt zaščite in reševanja organizacije;
 10. usposabljanje ob delu iz praktičnih vsebin skladišča ali odlagališča.
- (2) Program strokovnega usposabljanja za tehnologa predelave radioaktivnih odpadkov v skladišču ali odlagališču obsega najmanj:
1. osnove radiokemije;
 2. osnove jedrske fizike;
 3. poznavanje virov radioaktivnih odpadkov;
 4. karakterizacijo radioaktivnih odpadkov;

5. tehnologijo, opremo in metode predelave radioaktivnih odpadkov;
 6. sevalno in jedrsko varnost;
 7. monitoring in instrumentacijo za nadzor ionizirajočih sevanj;
 8. usposabljanje ob delu iz praktičnih vsebin predelave radioaktivnih odpadkov.
- (3) Program strokovnega usposabljanja za operaterja opreme v skladišču ali odlagališču obsega najmanj:
1. poznavanje opreme skladišča ali odlagališča;
 2. poznavanje analize možnih nesreč z opremo in varnostnih omejitev, ki izhajajo iz analize;
 3. navodila za delo z opremo in ukrepanje v primeru izrednega dogodka;
 4. osnove sevalne in jedrske varnosti;
 5. usposabljanje ob delu iz praktičnih vsebin dela z opremo v skladišču ali odlagališču.

51. člen **(preverjanje znanja)**

Preverjanje znanja in usposobljenosti za pridobitev ali podaljšanje dovoljenja za vodjo skladišča ali odlagališča radioaktivnih odpadkov je ustno in obsega preverjanje znanja iz programov strokovnega usposabljanja in obhod skladišča ali odlagališča. Komisija določi tri člane ocenjevalce, ki opravijo preverjanje znanja in strokovne usposobljenosti.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

52. člen **(priznavanje izdanih dovoljenj)**

- (1) Delavcem, ki upravljajo s tehnološkim procesom ali opravljajo dela, pomembna za varnost in imajo veljavno dovoljenje, izdano v skladu s Pravilnikom o zagotavljanju usposobljenosti delavcev v sevalnih in jedrskih objektih (Uradni list RS, št. 32/11 in 76/17 – ZVISJV-1), se prizna usposobljenost in veljavno dovoljenje tudi po tem pravilniku.
- (2) Delavcem Nuklearne elektrarne Krško, ki opravljajo dela in naloge iz 39. člena tega pravilnika in imajo veljavno potrdilo, izdano v skladu s Pravilnikom o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljalca energetskih naprav (Uradni list RS, št. 92/15) se prizna strokovna usposobljenost in opravljen preizkus znanja tudi po tem pravilniku.

53. člen **(prenehanje uporabe)**

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se za delavce Nuklearne elektrarne Krško, ki opravljajo dela in naloge iz 39. člena tega pravilnika prenehajo uporabljati določbe 32. do 51. člena Pravilnika o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljalca energetskih naprav (Uradni list RS, št. 92/15).

54. člen **(prenehanje veljavnosti)**

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o zagotavljanju usposobljenosti delavcev v sevalnih in jedrskih objektih (Uradni list RS, št. 32/11 in 76/17 – ZVISJV-1).

55. člen
(začetek veljavnost)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-5/2019
Ljubljana, dne
EVA 2020-2550-0012

Simon Zajc
Minister
za okolje in prostor

Soglašam!

Aleš Šabeder
Minister za zdravje
Soglašam!

mag. Alenka Bratušek
Ministrica za infrastrukturo